

M. Kikas

Kuusalu vald
Harjumaa

SALMISTU KÜLA

Arengukava 2010-2015

KUUSALU VALLAVALITSUS

№ 16. *dets* 2009 a.
№ 18.2-14.3/3643

Sissejuhatus

Salmistu küla arengukava on küla arengut käsitlev ametlik dokument. Arengukava kajastab küla olemasolevat olukorda ja ühiseid kokkuleppeid küla kõige tähtsamate arengusuundade ning tuleviku kohta. Arengukavas on kirja pandud ka kokkulepitud teed ja tegevused, kuidas tahetakse jõuda tulevase olukorra saavutamiseni.

Arengukava koostamisega alustati 2009.a.suvel peale uue külavanema ja külakogu valimisi. Külaelanikke teavitati arengukava koostamisest kuulutuste kaudu ja teadetega kohalikus lehes.

Moodustati ka Salmistu Külaselts.

Arengukava arutati 11.10.2009 toimunud külakoosolekul ja 5 külakogu laiendatud koosolekul.

Arengukava koostamisel me toetusi ja konsultante ei kasutanud rahaliste vahendite puudumisel.

1. Küla hetkeolukord ja üldine kirjeldus

1.1 Küla lühike ajalooline taust

Salmistu esmamainimist võib lugeda aastast 1455.

Eesti ajal edukas kaluriküla, tegeldi ka piirituseveoga Soome.

Nõukogude korra ajal piiritsoon, Pedassaarele minek keelatud.

Peale taasiseseisvumist tunnustatud puhkerajoon mere ja Kolgalahe väikesaarte ning pealinna Tallinn läheduse tõttu.

Viimastel aastatel hoogne elamute rajamine ning paiksete elanike oluline kasv.

Avalik bussiühendus praktiliselt puudub, kasutatakse vallabussi võimalusi.

1.2 Küla territoorium

Asub 45 km kaugusel Tallinnast ning 8 km kaugusel Kuusalust Kolga lahe ääres, 1 meremiili kaugusel on Pedassaar, mis on ka osa külast..

6 km.kaugusel Tallinn-Narva -Peterburg maanteest.

Pool külast asub mere ääres, teine osa endiste suvilakooperatiivide maaalal- Pedassaare, Laane, Klaukse.

1.3. Küla elanikkond

Üks osa külast on vana rannaküla, tekkinud on uued piirkonnad mere lähedusse.

Suureneb noorte inimeste osakaal, põlisasukaid on vähemuses-enamik on tööealised. Enamus eestlased, üksikud venelased-1.neist ka põlisasukas.

Mehi ja naisi võrdselt.

Rahvastikuregistris 2009.a.94 elanikku, nendest 10 alaealised, talvel elab siin 32 püsielanikku, suveperioodil elanikke ligikaudu 500 ja arvestades pooleliolevaid detailplaneeringuid võib suureneeda ajutiste elanike arv 750-ni.

1.4. Küla looduslike olude kirjeldus

Küla asub mere ääres Kolga lahes.

Lõunapool rikkalikud okaspuumetsad. Loomadest metskits, jänes, põder, rebane, nugis, lindudest merelinnud ning rikkalikult aedlinde, taimestik rannaniidud, okasmets, lehtmets. Väheneb võsastunud maade hulk. Oluline on rändlindude peatuspaigad rannajoonel, roostikes ja Pedassaarel.

Maastik mere pool osaliselt mäginine, lõunapool tasane, Kuusalu poolses osas mereäärne kõrkjatega märgala.

Puuduvad matkarajad ja kiigeplatsid.

Tuntav meie kliimas valitsevate loodetuulte mõju.

1.5. Küla majanduslike olude kirjeldus

1.5.1 Küla olukord ja infrastruktuuri kirjeldus

Töötuid vähe, enamik tööil Kuusalus või Tallinnas.

Lasteaed ja kool ning kauplused Kuusalus, lihtne maakauplus ka Valklas.

Külalateed halvas olulorras, elekter ja täanavavalgustus olemas, veevarustus hea, kuid kanalisatsioon puudub. Sideteenused halvad, puudub hea internetiühenduse võimalus.

Prügimajandus areneb, inimestelt nõutakse teenusepakkujaga lepingu sõlmimist.

Külaelanikel puuduvad talviti kooskäimiskohad, ainus võimalus Okasroosikese restoran suvisel ajal.

Külas tegutseb ebaseaduslikult hostel Suure Kivi hostel.

Turvalisuse osas kasutatakse turvafirma teenuseid, üldine turvalisus halb.

Suhtlemiskeskuseks on kujunenud Salmistu sadam ja Okasroosikese hotell-restoran.

1.5.2. Küla kohta muu üldine teave ja maakasutus, territoriaalne planeerimine ja ehitustegevus

Maakasutus aktiivne, jätkub majanduslangusele vaatamata hoogne ehitustegevus ning uute ehitiste planeerimine.

Inimeste arvukus suurenes oluliselt seoses veetrasside rajamisega küla piirkonnas.

Riik ja vald ei ole planeerinud lähemal ajal investeeringuid külasse, kuid on planeerinud aktiivse ehitustegevuse ja elanikkonna suurenemise, kuid enamik neist on suvitajad ehk hooajalised elanikud.

Külaelanikud planeerivad Salmistu sadama hoogsat arengut toetusfondide toel. Detailplaneeringute kinnitamisel on seni vähe arvestatud külaelanike huve..

1.5.3. Külaelanike koostöö, hing ja meelsus

Loodud on külaselts ning arendamisel sidemed teiste rannaküladega ning harjumaa küladega. Traditsioonilisi ettevõtmisi ei ole. Viimati tähistati 1994.a. ühiselt Lauritsapäeva ja tehti jaanituld. Talvel oli küla vaikne.

1.5.4. Inimkapital ja ettevõtlus

Küla elanikud töötavad enamuses juhtivatel kohtadel Kuusalus ja Tallinnas.

Külal tööd pakkuda ei ole.

Puuduvad ka põlluharijad ja toiduainete töötledjad.

Areneb Okasroosikese restoran-puhkemaja.

Töötajad tuuakse mujalt Eestist.

Harrastuskalureid väga vähe.

Külal on registreeritud kinnisvara ja kommunallteenuseid osutav firma.

Olemas külamesinik, automehhaanik, kuid puuduvad muruniitmise, korsnapühkimise, ehituse jms. teenuste osutajad.

1.5.5. Olemasolevad õigusdokumendid, arengukavad, lepingud

Olemas valla üldplaneering, milles seonduvat Salmistu küla arenguga püütakse vallas vältida.

Valla arengukavaga seos minimaalne.

Vallal koostamisel uus üldplaneering ning rannaalade osaüldplaneering.

2.Küla tulevikupilt

Aastaks 2015 on Salmistu küla stabiilse rahvaarvuga, turvalise ja avatud elukeskkonnaga kogukond, kus on ühendatud rannaküla ja uusrajoonide elanike võimalused ja vajadused.

Küla läbival Kuusalu-Valkla teel ja sissesõitudel Pedassaare, Klaukse ja Laane piirkondadesse on täies ulatuses paigaldatud tänavavalgustus, on loodud naabrivalve piirkonnad, külla sissesõitudel on turvakaamerad.

Loodud on külaplats pargina ning paigaldatud mälestuskivi Salmistu küla esmamainimise kuupäevaga.

Mere- ja rannaala on hooldatud, kõigile ligipääsetav ning liigniisked maad kuivendatud.

Küla piirile on loodud maastikukaitseala koos linnuvaatlustorniga.

Võimalus on liikuda jalgsi mööda mereranda sadamast kuni linnuvaatlustornini.

Küla territooriumil asuvad hooned on renoveeritud ja hooldatud ning aktiivses kasutuses. Igal majapidamisel on nime ja aadressisilt.

Küla keskuseks on kujunenud sadama piirkond, kus toimuvad külakoosolekud ja ühised ettevõtmised, toimub aktiivne seltsielu.

Piirkonna elanike arv on kahekordistunud, paljud endised suvitajad on renoveerinud hooned aastaringseks kasutamiseks ja on tekkinud uus põlvkond noorte perede näol.

Bussiliiklus on päevas tihedam Kuusalu suunas, Tallinnaga ühendus 2 korda päevas. Aktiivsesse külaellu on kaasatud suvitajad, kes endiselt kolmekordistavad suveperioodil elanikkonna.

Rajatakse toitlustuskohad, sportimisvõimalused ja võimalused oma väikepaadi hoiustamiseks sadamas.

3.Küla arengueesmärgid

3.1.Heakorra parandamine külas.

3.2.Sadamaterriitoriumi kasutuselevõtt

3.3.Omaalgatuse ja ühtekuuluvuse tekkimine külas

3.4.Ettevõtluse tekkimine ja hooajalisuse vähendamine külas

3.5.Turvalisuse ja elukvaliteedi parandamine.

4.Külas eelisarendatavad valdkonnad

Kuna külaelu on siiani olnud ebastabiilne, pidevalt vahetuvad külavanemad ja külakogud, puudub ühtekuuluvus elanike vahel, siis kuue aastaga on võimatu olukorda heaks muuta, kuid sellega on vaja alustada.

4.1.Ühistegevus ja traditsioonid

4.1.1.Külaplatsi rajamine

Võimalik rajada külaplats Murru kinnistule, kus oleks võimalik suviti koos küla asju arutada, lastel mänguplatsi kasutada ja pargis jalutada.

Alustatud on taotluskirjadega ja esimesel võimalusel algatatakse detailplaneering.

4.1.2.Sadama kasutuselevõtt

Sadama saamine külakeskuseks, kus võimalik suviti puhata mere ääres, sportida, hoida oma paati sadamas, korraldada kontserte ja etendusi, tähistada tähtpäevi.

Talveperioodil toimiks sadamahoone seltsimajana.

Alustatud on detailplaneeringu koostamisega ja peale seda toimub rahade taotlemine väikesadama arendamise fondidest ning sadama väljaehitamine koos kai rekonstrueerimise ja hoonete rajamisega.

4.1.3.Külaelanike kaasamine külaseltside töösse

Suveperiooditi kokkusaamine igakuiselt, kuid talviti tihe side internetifoorumi kaudu küla koduleheküljel.

Raul Leppik on asunud looma kodulehekülge internetis.

Külaelanikud osalevad aktiivselt seltside töös võimalusega saada valitud seltside juhtorganitesse.

4.1.4.Traditsiooniliste ürituste kavandamine külaelanikele ja külalistele

Kaasates kõiki külaelanikke klubiliste ürituste läbiviimine Okasroosikese külalistemajas, k.a.õhtud eakatele, spordivõistluste ühisjälgimine suurelt ekraanilt, kohtumisõhtud tuntud inimestega ja teemaõhtud.

Ühiskoosolekud Okasroosikese külalistemajas juba toimuvad.

4.1.5.Salmistu küla 555. aastapäev

Planeeritud mälestuskivi paigaldamine ning kuni nädal kestvad üritused erinevatele vanusegruppidele ja külalistele.Selleks taotletaks Leader fondi meetmest rahalist toetust külaseltsile.

5. Ettevõtlus ja turism

5.1. Veeturismi ja veesporti arendamine sadama baasil

Eriliselt hea asukoht, Pedassaare aktiivne kasutuselevõtt, kus võimalikud loodusmatkad, rannapuhkus ja piknike korraldamine. Sadamast ühendus Pedassaarega olemas, sadama väljaehitamise järel võimalused avarnevad.

5.2. Matkatee avamine mererannast kuni loodava linnuvaatlustornini.

Idee uus ja kavandamisel, alustada tuleb võsastike eemaldamisega rannalt. Selleks küla heakorratalgute korraldamine.

5.3. Infrastruktuur ja turvalisus.

5.3.1. Kergliiklusteede rajamine kuni Kuusaluni

See on väga mahukas projekt ja külal sii võimalusi ei ole ning loodame valla abile.

5.3.2. Kuusalu-Valkla tee valgustamine tänavavalgustusega täies ulatuses.

Sellega on alustatud ja iga aasta tehakse mingi osa vajadusest.

5.3.3. Pedassaare, Klaukse ja Laane sissesõiduteede valgustamine

Kasutatakse valla raha ning võimalusi uute detailplaneeringute koostamisel.

5.3.4. Kaamerate paigaldamine küla sissesõiduteedele ja pidev patrullimine

Pöördume selleks turvafirma Pristise poole

5.3.5. Naabrivalvele üleminek kõigis piirkondades

Esimisena toimub see Pedassaare piirkonnas, järgnevad teised. See ei ole rahamahukas ja vajab vaid kohalikku initsiatiivi ja ühisja läbiviimise taht.

5.3.6. Teedehitus

Vald aitab vaid nende teede osas, mis on valla registris. Muude teede osas tuleb kasutada detailplaneeringute menetlemise võimalusi ning külaelanike rahalisi vahendeid.

5.3.7. Kanalisatsiooni- ja reoveepuhastusseadmete rajamine

Käesoleval ajavahemikul võimatu, kuid alustatakse projekteerimisega vastava kava alusel.

5.3.8.Vähendada tehislukku mürareostust.

Võimalik teostada teavitamise ja veenmise abil- kutsuda korrale müraga reostajaid(vali muusika, suurüritused keset küla, öörahu rikkumised ja meresõidukid ebasobival ajal ja kohas)

6.Arengukava jälgimine ja hindamine

Salmistu küla arengukava on jätkuva arendustegevuse aluseks.Siiani ei ole külal olnud arengukava ega stabiilset arengut.

Arengukava täitmine toimub Salmistu küla elanike, Salmistu Külaseltsi ja vallavalitsuse koostöös.

Arengukavas esitatud eesmärgid ja tegevuskava vaadatakse üle ja vajadusel korrigeeritakse külaseltsi koosolekul.

Arengukava on oma eesmärgi täitnud juhul, kui on tagatud selles planeeritavate tegevuste jätkusuutlik elluviimine vastavalt püstitatud eesmärkidele.

Lisad

Tegevuskava

Külaelanike hinnang küla olukorrale

Sheet1

Tegevuskava	2010	2011	2012	2013	2014	2015	allikas	vastutaja
külaplatsi rajamine	x	x	x				selt, fondid	selts, külavanem
sadamaala rekonstrueerimine		x	x				selts, fondid	selts
tänavavalgustus	x	x	x				vald	külaakogu, vallavalitsus
naabrivalve	x	x					elanikud, vv	külaakogu
küla sünnipäev	x						selts, fondid	selts, külavanem
traditsiooniliste ürituste korraldamine	x	x	x	x	x		selts	selts
teede korrastamine avalikku randa	x	x					vald	vv
bussitransport	x	x					vald	vv, külaakogu
mürareostuse vähendamine	x	x	x	x	x		külaakogu	külaakogu
kanalisatsiooni rajamine				x	x		fondid	vv
teedehhitus	x	x	x	x	x		vald, elanikud	vv, külaakogu
valvekaamerate paigaldamine		x					fondid	külaakogu
internet	x						fondid	külaakogu
linnuvaatlustorn ja matkarajad	x	x					fondid, selts	selts

Lisa 2.

Külaelanike hinnang küla olukorrale.

Olemasolevad tugevused:

Mere lähedus, hea rand
Kaunis loodus
Eriline Pedassaar 1 miili kaugusel sadamast
Väikesaarte lähedus
Vaikne piirkond(eriti sügistalvel)
Joogivee olemasolu ja korrastatud veemajandus
Restorani olemasolu

Olemasolevad nõrkused:

Hooajalisus
Halvas olukorras teed ja tänavavalgustus
Kanaliseerimisüsteemide puudus
Internetiühendus puudulik
Külaplatsi puudumine
Halb ühendus Kuusaluga
Korralduse nõrk
Puuduvad laste mänguväljakud ja sportimisvõimalused
Sadama teenused peaaegu olematud
Puudub piisav läbipääs randa
Koduõued ja rannad mitmetel korrastamata
Puudub suvekaubandus

Positiivse arengu võimalused:

Külaplatsi rajamine
Sadamaala rekonstrueerimine
Sportimisvõimaluste parandamine
Külahva ühistegevuse soodustamine
Keskkonnateadlikkuse kasvatamine
Kohaliku omavalitsusega koostöö tihendamine

Ohud:

Turvatunde kadumine
Müra taseme tõus
Vähene kontakt kohaliku omavalitsusega